

Minimální mzda více škodí než pomáhá

05.ledna 2005 Michal Kadlec

Ministr práce a sociálních věcí Škromach prosadil ve vládě svůj návrh na zvýšení minimální mzdy ze současných 6 700 na 7 185 korun měsíčně. Před podáním svého návrhu měl údajně i podporu ministra Sobotky, rádoby to reformátora veřejných financí.

Z pohledu zákonitostí tržní ekonomiky je minimální mzda a její tarify problémem hned z několika hledisek.

Už samotný statut minimální mzdy je ze své podstaty poněkud zvláštní. Pokud je mzda přirovnána k ceně, za kterou jsou zaměstnavatelé ochotni „kupovat“ práci zaměstnance, je zarážející, že stát si dovolí podnikatelům-zaměstnavatelům tuto cenu určovat. Spouště občanů by jistě připadalo velice zvláštní, kdyby vláda nařizovala minimální ceny zboží, u kterého je mimo jiné i cena prostředkem pro soutěž na trhu. Je na škodu, že si to spousta lidí neuvědomuje, ale práce je ohodnocována v principu stejně, jako kterékoli jiné zboží. Pracovník nabízí své předpoklady, výkon, kvalifikaci, odbornost a ochotu (zkráceně užitnou hodnotu) a požaduje za to mzdové ohodnocení (určuje svoji cenu). Je to stejné jako s výrobkem. Je-li cena vyšší, než si spotřebitel může při nákupu dovolit, tak prostě nekoupí. Velice podobně přemýšlí podnikatel: vyplatí se mi pracovník za mzdu, kterou požaduje a mohu si ho dovolit nebo ne?

Minimální mzda - vyšší nezaměstnanost

Mylné je i spoléhat na to, že podnikatelé jednoduše promítnou zvýšené mzdy do cen pro konečné spotřebitele. V České republice funguje tržní hospodářství a firmy se musí snažit snižovat náklady, aby byly pro své zákazníky cenově zajímavější. Pokud zvýšení mezd promítnou do cen, stávají se zranitelnějšími vůči konkurenci. Otevírá se tak prostor například pro zboží z firem, v jejichž domovině je cena práce nižší. Dotaženo do důsledku, toto levnější zboží (nebo služby) může vymazat z trhu firmy, které nebyly schopny se na tuto cenu dostat a byly nuceny své provozy uzavřít.

Že je návrh v rozporu s plánem vlády snižovat nezaměstnanost snad ani není potřeba zmiňovat. Podle ministra Škromacha by měli být lidé motivováni vyšší mzdou, kterou za svoji práci dostanou a nemělo by se jim vyplatit být na Úřadu práce. Bohužel opak je pravdou. Firmy, zaměstnávající větší část nekvalifikovaných profesí, budou muset na základě zvýšení minimální mzdy propouštět. A tito lidé právě v registru nezaměstnaných skončí. Vláda nám tedy vytváří začarovaný kruh. Na jedné straně se snaží aplikovat jakousi aktivní politiku zaměstnanosti, a na straně druhé pracovníky na úřad práce posílá. A bohužel nejen zvyšováním minimální mzdy. Často kritizovaná vysoká cena práce, vysoké daně z příjmu a štedrý systém sociálních dávek jsou dalšími důvody proč je tolik nezaměstnaných.

Recept na reálné a pro ekonomiku zdravé zvyšování mezd je jinde než v zákonných úpravách a zbytečných, administrativu zatěžujících tarifech. Je to zvýšení efektivity a produktivity práce. Je to individuální zvýšení ceny práce prostřednictvím vyššího vzdělání a lepších předpokladů každého pracovníka na trhu. Čím větší bude hodnota jeho práce pro zaměstnavatele, tím lépe bude pracovník ohodnocen. Je to také ve vytváření volných pracovních míst, ovšem nikoli jakousi pochybnou aktivitou vládních úředníků, ale především podnikateli a firmami. Ti k tomu samozřejmě musí mít prostor, kterého jim bohužel současná vládní politika dává minimum, a jestli vůbec to.